

Podávání národních zpráv v rámci lidskoprávních smluv: analýza hlavních univerzálních smluv

JAN KARLAS

National Reporting in the Framework of Human Rights Treaties: Analysis of the Core Universal Treaties

Abstract: The key input into the monitoring of the implementation of universal human rights treaties is provided by national implementation reports. In spite of the importance of these reports, there is a large variation in the quantities of these reports submitted by individual states. The existing research on this issue is considerably limited, especially in its empirical scope. This text tests several explanatory hypotheses offered by the contemporary literature on the participation of states in human rights treaties and on the external transparency of states. The empirical analysis carried out in the text involves the most recent data related to the core universal treaties. This analysis reveals that the explanatory factor that is by far the most statistically and substantively significant for the examined topic is the level of report submission for each region.

Keywords: Human rights, international cooperation, United Nations, theories of international relations.

DOI: <<https://doi.org/10.32422/mv.1604>>, článek publikován online 16. května 2019.

K důležitým povinnostem smluvních stran v rámci některých univerzálních lidskoprávních smluv¹ náleží také povinnost předkládat pravidelné zprávy o implementaci smluvních závazků na národní úrovni (OHCHR 2018a; Scheinin 2007; Zimmermann 2007). Skutečnost, že určitý stát na sebe vezme závazky vyplývající ze smlouvy, automaticky neznamená, že tyto závazky bude v praxi naplňovat. Mezi státy, které univerzální smlouvy ratifikovaly, najdeme i represivní režimy (von Stein 2016; Vreeland 2008). V některých případech také může implementace lidskoprávních závazků selhat proto, že stát nemá dostatečnou administrativní kapacitu (Cole 2015). Právě kvůli možnosti, že lidskoprávní smlouvy nemusejí být ve větším počtu účastnických zemí dostatečně implementovány, mají národní zprávy o implementaci značný význam. V prvé řadě přinášejí informace o tom, do jaké míry daný stát svoje závazky plní a případně v jakých oblastech existují v národní politice nedostatky (Chayes – Chayes 1995: 135–153; Keohane 1984). Skutečnost, že jejich politika je kontrolována na mezinárodní úrovni, může rovněž jednotlivé země motivovat k tomu, aby se snažily svoje závazky dodržovat. Kromě poskytování informací tak podávání zpráv může přispět i ke zvýšení míry implementace smluv na národní úrovni (Baldez 2018; Krommendijk 2015).

Navzdory důležitosti národních zpráv smluvní strany své povinnosti týkající se dodávání těchto zpráv často nedodržují. V prvé řadě nezděná dochází k tomu, že pravidelná národní zpráva není příslušným státem vůbec dodána. Dále i zprávy, které dodány jsou, jsou velmi často poskytovány s velkým zpožděním, které v některých případech trvá dokonce několik let. Nicméně míra dodržování této základní informační povinnosti se velmi liší napříč jednotlivými státy. Některé země předkládají požadované zprávy vždy a jen s relativně malým zpožděním. Naopak řada jiných zemí značnou část zpráv, které měly v minulosti za úkol předložit, nedodala. Vzhledem k těmto skutečnostem vyvstává otázka, do jaké míry jednotlivé účastnické státy odevzdávají své pravidelné zprávy v rámci univerzálních lidskoprávních smluv. Důležitost této otázky spočívá v tom, že pravidelné zprávy vytvářejí základ procesu, při němž se monitoruje a kontroluje naplňování závazků. Tato otázka je však současně zajímavá vzhledem k tomu, že dodání zprávy není dobrovolnou aktivitou. Jde o závazek, který je smluvní strana povinna plnit. Proto je pozoruhodné, že se míra plnění této povinnosti napříč jednotlivými zeměmi podstatně liší.

Dosavadní výzkum otázky, proč různé státy k podávání národních zpráv požadovaných univerzálními lidskoprávními smlouvami přistupují tak odlišně, je dosud velmi omezený. Zatím existují pouze dvě práce, které se snaží tuto otázku vysvětlit s využitím obecnějších teoretických poznatků a zároveň na základě kvantitativních dat. První z nich analyzuje dodávání zpráv ve čtyřech vybraných smlouvách v letech 1996 až 2006 (LeBlanc – Huibregtse – Meister 2010). Autoři docházejí k závěru, že rozdíly v tom, jak státy svoji informační povinnost plní, vyplývají především z jejich odlišné administrativní kapacity. Druhá z uvedených prací zkoumala dodávání zpráv pouze v rámci jedné smlouvy, konkrétně Úmluvy proti mučení (Creamer – Simmons 2015). Podle zjištění autorek ovlivňuje dodávání zpráv především tři faktory. Jedním z nich je imitace regionálního vzorce chování týkajícího se odevzdávání zpráv. V jeho důsledku se to, kolik zpráv stát odevzdá, blíží průměrné úrovni podávání zpráv v daném regionu. Dalším faktorem je institucionální kapacita státu vyjádřená existencí národní instituce pro uplatňování a ochranu lidských práv v dané zemi (podrobněji viz též Creamer – Simmons 2013). V neposlední řadě podle autorek hraje roli i míra podpory státu ochraně lidských práv vztahujících se k analyzované smlouvě.

Obě uvedené práce sice přinášejí cenné poznatky, ale zabývají se pouze vybranými smlouvami. Nepostihují tedy to, jak probíhá odevzdávání zpráv napříč všemi hlavními univerzálními smlouvami. Práce kolektivu vedeného LeBlancem je v tomto ohledu sice komplexnější, ale data, která pokrývá, končí rokem 2006. Ve snaze posunout výzkum uvedené otázky v tomto textu předkládám dosud nejkompaktnější analýzu dodávání pravidelných národních zpráv v rámci univerzálních lidskoprávních smluv. Cílem textu je provést kvantitativní rozbor a zahrnout pozorování ze všech smluv, pro které jsou dostupná data. Na rozdíl od dat použitých ve výše uvedených pracích tento soubor pokrývá dodávání zpráv ve všech hlavních univerzálních lidskoprávních smlouvách, s výjimkou dvou smluv pro které existuje jen velmi malý počet pozorování.² Analyzovaná data pocházejí z let 2005 až 2015, tedy z nejnovější doby. V teoretické rovině vycházím z širší literatury, která se věnuje jak ratifikaci lidskoprávních smluv a dodržování jejich závazků, tak vnější transparentnosti států. Na základě této literatury formuluji celkem čtyři základní teoretické hypotézy týkající se zkoumané otázky. Tyto hypotézy zdůrazňují možný vliv čtyř následujících vysvětlujících faktorů: 1) podpory státu mezinárodní spolupráci v oblasti lidských práv vyjádřené mírou jeho demokracie; 2) národní administrativní kapacity; 3) míry integrace země do světové společnosti vyjádřené zastoupením státu v mezinárodních organizacích; a 4) úrovně dodržování povinnosti odevzdávat zprávy v regionu, do kterého stát patří. Tyto hypotézy testuji s využitím kvantitativního datového souboru.

V první části textu popisují dodávání národních zpráv v kontextu širšího procesu monitorování v rámci lidskoprávních smluv. Druhá část textu představuje teoretické hypotézy.

Třetí část textu se věnuje deskriptivní analýze. Čtvrtá část představuje výsledky testování hypotéz. V závěru textu shrnuje jeho hlavní zjištění.

PODÁVÁNÍ ZPRÁV V RÁMCI UNIVERZÁLNÍCH LIDSKOPRÁVNÍCH SMLUV

Podávání národních zpráv v lidskoprávních smlouvách probíhá jako součást širšího procesu monitorování. Monitorování představuje jeden ze základních nástrojů mezinárodní spolupráce, a to nejen v oblasti lidských práv. Můžeme ho definovat jako proces, který se zaměřuje na získávání a vyhodnocování informací o tom, jak účastnické státy implementují a dodržují příslušné mezinárodní dohody (Joachim – Reinalda – Verbeek 2007: 8–9; Rittberger – Zangl 2006: 108). Mezi prvky dohody, které monitorování sleduje, patří v prvé řadě závazky smluvních stran. Dále k nim však mohou patřit i jakékoliv další prvky, jež jsou obsahem dohod nebo s dohodami souvisejí. Může jít především o cíle dohod nebo o pravidla, která dohody stanovují. Jak již naznačila samotná definice monitorování, musíme dále rozlišovat mezi implementací a dodržováním (*compliance*) jako dvěma rozdílnými aspekty jednání států, jež mohou být předmětem monitorování (Raustiala – Slaughter 2002: 539; Victor – Raustiala – Skolnikoff 1998: 1–8). Implementace označuje proces, jehož prostřednictvím národní vlády zavádějí závazky, které na sebe vzaly na mezinárodní úrovni, do národní politiky a národního práva. Implementace tak může zahrnovat přijímání a úpravu zákonů, následně prosazování jejich dodržování anebo vytváření nových institucí. Naproti tomu dodržováním se rozumí soulad mezi jednáním státu (jeho vlády anebo případně i dalších subjektů) a příslušnými závazky státu, případně cíli a pravidly související dohody. Toto rozlišení je podstatné i proto, že řádná implementace nemusí být vždy doprovázena dodržováním smluv. Může dojít k situaci, kdy vláda formálně přeneše příslušné závazky do domácí legislativy, aniž by pak současně byly plně dodržovány. Totéž může platit i obráceně. Teoreticky je možné se setkat s případy, kdy závazky v praxi dodržovány jsou, přestože neproběhla jejich zcela vyhovující implementace.

Monitorování zpravidla probíhá v rámci mezinárodní instituce podporující fungování příslušné dohody.³ Obecně může zahrnovat tři následující standardní aktivity: podávání zpráv (*reporting*), posuzování (*reviewing*) a ověřování (*verification*; viz Joachim – Reinalda – Verbeek 2007: 9; viz též Dai 2002; Jo 2008; Seibel 2013). Podávání zpráv zahrnuje předkládání zpráv, zpravidla o implementaci vykazované posuzovaným státem, anebo dodržování závazků z jeho strany, v rámci příslušné mezinárodní instituce. V řadě případů tyto zprávy sestavují přímo dotčené státy. V některých případech je však jejich vytváření svěřeno sekretariátům příslušných mezinárodních institucí anebo pověřeným odborníkům. Některé mezinárodní dohody doplňují podávání zpráv jejich následným posuzováním. V posuzovacím procesu se vyhodnocují informace obsažené v dodaných zprávách. Způsob posuzování je v jednotlivých mezinárodních institucích upraven různě. V některých z nich ho provádějí představitelé smluvních stran příslušné dohody. Posuzování ale může být opět svěřeno úředníkům instituce, která smlouvu administrativně zaštiťuje, anebo pověřeným odborníkům. Některé instituce rovněž provádějí ověřování informací obsažených ve zprávách, a sice v případech, kdy zprávy o svém jednání vytvářejí přímo dotčené státy.

Univerzální lidskoprávní smlouvy využívají první dva z výše zmíněných nástrojů, tedy podávání zpráv a posuzování (viz například OHCHR 2018a; Zimmermann 2007: 22–37). Zprávy o implementaci v rámci těchto smluv připravují přímo jednotlivé smluvní strany. Podávání zpráv však není vyžadováno u všech univerzálních lidskoprávních smluv. To dokládá podrobnější analýza, kterou provedla Jana von Stein (von Stein 2018). V této analýze autorka vychází z toho, že existuje celkem 28 mezinárodních smluv a dohod, které mají univerzální charakter.⁴ Jen necelá polovina z nich, celkem dvanáct smluv a dohod, požaduje po svých účastnických státech, aby předkládaly pravidelné zprávy. Nicméně povinnost podávat zprávy je zakotvena ve všech devíti takzvaných hlavních univerzálních lidskoprávních smlouvách (*core instruments*; OHCHR 2018b). Těmito smlouvami jsou:

1) Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (*International Covenant on Economic, Social, and Cultural Rights – ICESCR*); 2) Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (*International Covenant on Civil and Political Rights – ICCPR*); 3) Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (*Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women – CEDAW*); 4) Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace (*International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination – ICERD*); 5) Mezinárodní úmluva o ochraně práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin (*International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families – ICMW*); 6) Mezinárodní úmluva pro ochranu osob před nuceným zmizením (*International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance – CPED*); 7) Úmluva o právech dítěte (*Convention on the Rights of Child – CRC*); 8) Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (*Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment – CAT*); a 9) Úmluva o právech osob se zdravotním postižením (*Convention on the Rights of Persons with Disabilities – CRPD*).

Pokud jde o obsahovou náplň zpráv, například ICCPR stanoví, že účastnické země mají informovat o opatřeních, která přijaly za účelem naplnění práv stanovených v této smlouvě, a rovněž o pokroku dosaženém při skutečném naplňování těchto práv (ICCPR 1966: čl. 40). Další klíčové smlouvy vymezují náplň zpráv v zásadě obdobně. Vždy zmiňují jako předmět zpráv legislativní a další opatření přijímaná na národní úrovni a dosažený pokrok při dodržování lidských práv v dané oblasti. Zprávy jsou podávány jednotlivými státy periodicky. Smlouvy obvykle stanovují povinnost každé smluvní strany předložit výchozí zprávu do roka od vstupu smlouvy v platnost (případně po přistoupení státu ke smlouvě). Napříč jednotlivými smlouvami se rozšířila praxe, že zprávy nejsou podávány jednotlivými státy v pevném intervalu, ale v termínech stanovených pro ně individuálně implementačními výbory příslušných úmluv.

Úkolem druhého nástroje monitorování, tedy posuzování, je vyhodnotit informace podané ve zprávách. Pro posuzování v rámci hlavních univerzálních lidskoprávních smluv je typické, že ho provádějí výbory smluv (viz například Scheinin 2007). Ty byly zřízeny právě i za účelem dohledu nad implementací smluv a skládají se z nezávislých odborníků volených smluvními stranami. Výbory probírají zprávy na svých pravidelných zasedáních. Tímto způsobem se posuzuje implementační úsilí a výsledky jednotlivých účastnických států.⁵ Ve většině výborů existuje praxe, podle níž před projednáváním zprávy předají posuzovanému státu seznam otázek, které budou projednávány (takzvaný *list of issues*). Zprávy jsou následně projednávány v rámci veřejných slyšení na zasedáních výborů, která trvají několik hodin. Projednávání probíhá za přítomnosti posuzovaného státu, který na zasedání odpovídá na otázky vznesené vůči němu výborem. Důležité je, že celý proces posuzování zprávy končí i formálním závěrem přijímaným výborem. V tom výbor shrnuje své poznatky o implementaci příslušných závazků v posuzovaném státě.

Podávání zpráv pomáhá zmírňovat dva problémy, které vytvářejí překážky pro mezinárodní spolupráci jak v obecné rovině, tak v oblasti lidských práv. Těmito problémy jsou nejistota a riziko nedodržování závazků. V přirozených podmínkách anarchického mezinárodního systému, který by zcela postrádal mezinárodní instituce, by státy vzájemně neměly dostatečné informace o tom, do jaké míry dodržují společně dohodnuté závazky (Dai 2002: 408–409; Keohane 1984: 92–96). Tuto situaci vystihuje právě koncept nejistoty, chápaný jako nedostatek informací jednoho státu o jednání ostatních států. Negativní důsledky nejistoty dále posiluje riziko nedodržování závazků (Hasenclever – Mayer – Rittberger 1997: 30–31). Některé státy mohou mít tendenci lidskoprávní závazky nedodržovat. Může se tak dít v případech, kdy tyto závazky na sebe vzaly nikoliv kvůli nim samým, ale z jiných důvodů (například pokud z prestižních důvodů nechtějí zůstat mimo důležitou univerzální smlouvu). Za těchto podmínek plní podávání zpráv, spolu s monitorovacím

procesem jako celkem, dvě důležité funkce (Chayes – Chayes 1995). Jednou z nich je zmiřování nejistoty. Tím, že jednotlivé smluvní strany pravidelně informují prostřednictvím zpráv o implementování závazků, snižují nejistotu ostatních aktérů. Tuto nejistotu dále snižuje i posuzování a vyhodnocování podaných informací. Vedle toho procedura podávání zpráv může státy motivovat i k většímu dodržování jejich závazků. Stát, kterému není lhostejná jeho mezinárodní reputace, se totiž chce vyhnout tomu, aby se na mezinárodní úrovni prezentovalo či diskutovalo o tom, že jeho implementační úsilí není dostatečné.

TEORETICKÝ RÁMEC

V následující části textu představím teoretické hypotézy, které nabízejí možné odpovědi na otázku, proč existují rozdíly mezi účastnickými státy univerzálních lidskoprávních smluv v podávání pravidelných implementačních zpráv. Tyto hypotézy vycházejí z existující literatury týkající se účasti v mezinárodních lidskoprávních smlouvách a dodržování závazků z nich vyplývajících, jakož i z prací věnujících se transparentnímu chování států na mezinárodní úrovni. První z těchto hypotéz staví na převažujícím názoru na ratifikaci lidskoprávních smluv a dodržování jejich závazků. Tento pohled v zásadě odpovídá racionalistickému přístupu, podle nějž se státy snaží uplatňovat vlastní zájmy. Podle něj státy přistupují k lidskoprávním smlouvám tehdy, pokud podporují cíle těchto smluv a chtějí je implementovat (Hathaway 2002; Simmons 2009). I míra dodržování závazků se v tomto pojetí odvíjí od zájmů států. Platí, že čím větší má daný stát zájem na naplnění příslušných cílů, tím více bude své závazky dodržovat. To se vztahuje i k odevzdávání zpráv (Creamer – Simmons 2015: 590; LeBlanc – Huibregtse – Meister 2010: 795–796; Mitchell 1998). Státy podporující příslušnou smlouvu totiž mohou předloženi zprávy využít jako možnost projevit svůj závazek. Současně ho mohou využít i k posílení své reputace tím, že doloží, že dodržují ustanovení smlouvy.

Zároveň se vždy najdou i země, které ke smlouvě přistoupily proto, že nechtějí zhoršit svou reputaci neúčastí na smlouvě. Jejich pragmatický přístup se nicméně pravděpodobně projeví v souvislosti s dodržováním závazků. Tyto země, které cíle smlouvy ve skutečnosti výrazněji nepodporují, nebudou svoje závazky systematicky dodržovat. To se může projevit mj. i jejich menší důsledností při dodržování povinnosti odevzdávat pravidelné zprávy.

Jako faktor pro bližší určení pravděpodobné podpory lidskoprávním smlouvám a dodržování jejich závazků se jednoznačně nabízí míra demokracie v příslušné zemi (Creamer – Simmons 2015; Cole 2005: 475; Cole 2009: 573; LeBlanc – Huibregtse – Meister 2010: 795–796; Simmons 2009). Je namístě očekávat, že právě demokratické země budou nejvíce podporovat lidskoprávní smlouvy a budou tyto smlouvy ratifikovat a dodržovat jejich ustanovení. Pokud aplikujeme toto pojetí na odevzdávání zpráv, mělo by platit, že tyto zprávy budou důsledně předkládat především státy, které dosahují vysoké míry demokracie. Základní smysl lidskoprávních smluv, tedy zajištění ochrany lidských práv, by měl být obecně blízký právě demokratickým státům. Stejně tak by tyto státy měly být motivovány k plnění informačních povinností proto, že zpravidla implementují závazky vyplývající z lidskoprávních smluv více než země, které demokratické nejsou. Prostřednictvím předkládaných zpráv mají demokratické země možnost prezentovat své pozitivní výsledky týkající se ochrany lidských práv oblasti a posilovat svoji mezinárodní reputaci.

Pro vztah mezi mírou demokracie a odevzdáváním zpráv existuje ještě další vysvětlení. Podle něj mají demokratické země obecnou tendenci chovat se transparentněji (Doyle 1986; Maoz – Russett 1993). Děje se tak jednoduše proto, že transparentnost se v těchto zemích považuje za správnou. Podle související, specifitější teze závisí v demokratických systémech působení politických aktérů ve vládních funkcích podstatně výrazněji na mínění veřejnosti, protože obsazení těchto funkcí se odvíjí od výsledků všeobecných voleb (Hollyer – Rosendorff – Vreeland 2011). Vládní představitelé v demokratických systémech

jsou tedy podstatně více zainteresováni na transparentnosti vládní politiky. Poskytováním informací o uskutečňované politice chtějí veřejnost informovat o jejich pozitivních důsledcích. Vlády v demokratických systémech tedy mají tendenci chovat se transparentněji, a to jak uvnitř státu, tak posléze i navenek.

Demokracii, která by měla ovlivňovat dodržování povinnosti odevzdávat zprávy v rámci lidskoprávních smluv, přesněji vymezíme na institucionálním základě. V tomto pojetí má politický systém demokratický charakter tehdy, pokud je zajištěna politická soutěž, výkonná moc podléhá kontrole a soudní moc je nezávislá. Lze předpokládat, že v takto nastaveném a fungujícím politickém systému budou existovat podmínky pro dodržování lidských práv a posilování jejich ochrany.

Hypotéza č. 1: *Odevzdání zprávy je pravděpodobnější, pokud má stát demokratický politický systém.*

Další vysvětlující faktor, kterému budeme věnovat pozornost, je kapacita státu. Ta se zpravidla chápe jako soubor institucionálních kapacit, které dané zemi umožňují plnit určité funkce a uskutečňovat určité politiky (Hanson – Sigman 2013; Savoia – Sen 2015). Jednou z důležitých složek kapacity státu je jeho administrativní kapacita. Tento koncept měří schopnost národního administrativního aparátu navrhovat a implementovat účinné politiky. Odvíjí se od faktorů, jako jsou schopnosti a odbornost úředníků, dostupnost informací nebo dobře fungující koordinační mechanismy.

Administrativní kapacitu jako faktor ovlivňující míru dodržování mezinárodních závazků zdůrazňuje jeden konkrétní teoretický přístup, který se označuje jako takzvaný přístup managementu (*management approach*; Chayes – Chayes 1995). Ze studií, které potvrdily relevanci tohoto faktoru v rámci výzkumu lidskoprávních smluv, můžeme uvést především stat' Wada Cola zabývající se ICCPR (Cole 2015). Cole na základě podrobné empirické analýzy došel k závěru, že vlády, které nemají dostatečnou kapacitu, nejsou schopny plně kontrolovat jednání složek státního aparátu. Porušování lidských práv se tak v řadě zemí neděje z vůle ústředních státních orgánů, ale v důsledku autonomního jednání určitých složek výkonné (policie, vězeňský systém) nebo soudní moci.

Míra administrativní kapacity může výrazně ovlivňovat i schopnost státu podávat zprávy v rámci mezinárodních institucí (Chayes – Chayes 1995: kap. 7; LeBlanc – Huijbregtse – Meister 2010). Právě výše uvedené faktory ovlivňující administrativní kapacitu totiž mohou podstatně rozhodovat o tom, do jaké míry je daný stát schopen připravit implementační zprávy v rámci mezinárodních smluv. Jejich příprava se zakládá především na sběru a analýze dat. To jsou činnosti, jejichž provádění závisí na kompetentnosti úředníků a často také na funkčnosti koordinačních mechanismů uvnitř národních institucí. Jak upozorňují Creamer a Simmons, například sběr dat týkajících se mučení vyžaduje vyčlenění pracovníků pro tento sběr a vytvoření systému sběru informací (Creamer – Simmons 2015: 588).

Hypotéza č. 2: *Odevzdání zprávy je pravděpodobnější, pokud má stát silnou administrativní kapacitu.*

Další hypotéza se zaměřuje na zapojení státu do vnějších struktur a procesů a na jeho integraci do světové společnosti. Koncept světové společnosti byl rozpracován přístupem, pro který se používá označení teorie světové politické společnosti (*world polity theory*; Meyer – Boli – Thomas et al. 1997). Tato teorie nahlíží na mezinárodní systém jako na poměrně silně institucionalizované prostředí. Řada prací zabývajících se lidskoprávními režimy zdůrazňuje míru integrace do globální světové společnosti jako jeden z faktorů ovlivňujících to, zda a jaké množství těchto smluv konkrétní stát ratifikuje (Cole 2005; Wotipka – Tsutsui 2008). Uvedené práce předpokládají, že jádro světové politické společnosti tvořily do současné doby vyspělé a demokratické státy. Tyto státy lidskoprávní

smlouvy iniciovaly a podporovaly. Další země do nich pak přistupují v důsledku integrace do světové společnosti.

Světová společnost současně zahrnuje normy, které jsou sdíleny různými typy aktérů zahrnujícími státy, mezinárodní organizace i nevládní organizace. Jednou z klíčových norem globální společnosti se postupně stává i transparentnost (Florini 1996; Meyer – Boli – Thomas et al. 1997). Pokud jsou státy výrazněji začleněny do globální společnosti a jejich norem, měly by jednat transparentněji (Jang – Cho – Drori 2014). To, do jaké míry jsou jednotlivé státy integrovány do globální společnosti, bývá přitom často měřeno počtem mezinárodních organizací, v nichž působí (Cole 2005; Jang – Cho – Drori 2014; Wotipka – Tsutsui 2008). Následně by tedy z tohoto pohledu mělo platit, že státy, které se zapojily do existujících mezinárodních organizací ve větší míře, by se měly současně výrazněji ztotožňovat s tím, že transparentní jednání je žádoucí. Toto přesvědčení by pak měly prakticky naplňovat tím, že budou důsledně plnit povinnosti týkající se odevzdávání zpráv.

Hypotéza č. 3: *Odevzdání zprávy je pravděpodobnější, pokud stát působí ve velkém počtu mezinárodních organizací.*

Řada prací zabývajících se ratifikací lidskoprávních smluv zdůrazňuje takzvané regionální napodobování (Hathaway 2007; Simmons 2009; Wotipka – Tsutsui 2008). Tento jev spočívá v tom, že stát přizpůsobuje vlastní jednání tomu, jak jednají další země z téhož regionu. Ve vazbě na ratifikaci lidskoprávních smluv se takové chování konkrétně projevuje tak, že stát nacházející se v regionu s vyšší mírou ratifikace smluv bude pod vlivem dominantního jednání v daném regionu rovněž ratifikovat větší počet smluv. Jedním z důvodů mohou být čistě pragmatické zájmy. Daný stát může vést k účasti na smlouvách snaha udržet dobré vztahy s dalšími zeměmi regionu, na které má obvykle silné bezpečnostní a ekonomické vazby (Hathaway 2007: 597–598). Nicméně částečný vliv může mít i normativnější logika (Simmons 2009). Vyšší účast států z příslušného regionu v tomto pojetí upevňuje účast na univerzálních lidskoprávních smlouvách jako normu chování států v daném regionu. V důsledku toho pak přistupují země daného regionu k těmto smlouvám proto, že to považují za žádoucí z normativního hlediska. Další možností je, že státy si v řadě případů nejsou příliš jisté tím, jak přesně jednat, a mají tendenci řídit se určitými modely jednání (Wotipka – Tsutsui 2008: 735). Proto často následují jednání těch států ze stejné přirozené skupiny, v tomto případě dané regionální příslušností.

Výše popsané mechanismy mohou státy vést nejen k ratifikaci smluv, ale následně i k tomu, že plní povinnosti, které z nich vyplývají a které se týkají odevzdávání zpráv (Creamer – Simmons 2015: 590–591). Konkrétní země může využít odevzdání zprávy k tomu, že potvrdí svou vůli jednat shodně s většinou států daného regionu; případně může jednání, které v daném regionu dominuje, využít jako model pro vlastní jednání.

Hypotéza č. 4: *Odevzdání zprávy je pravděpodobnější, pokud je stát součástí regionu, v němž se povinnost odevzdávat zprávy dodržuje ve velké míře.*

Vedle čtyř výše představených faktorů je třeba v následující analýze vzít v úvahu i působení dalších dvou faktorů v podobě kontrolních proměnných. Prvním faktorem je velikost ekonomických zdrojů státu. Ekonomické zdroje ztělesňují jeden z klíčových komponentů moci státu, spolu s velikostí jeho území nebo populace či s velikostí jeho ozbrojených sil. Pokud jde o poskytování informací týkajících se mezinárodních smluv, státy, které mají rozsáhlejší ekonomické zdroje, mohou alokovat větší lidské a finanční zdroje na uskutečňování zahraničněpolitické agendy. Díky většímu zahraničněpolitickému aparátu pak mohou vyčlenit i větší počet úředníků a dalších zdrojů pro přípravu zpráv dodávaných mezinárodním institucím. Na dodržování povinnosti odevzdávat zprávy může mít vedle velikosti ekonomických zdrojů vliv i míra ekonomického rozvoje dané země. Obecně platí, že právě v rozvinutých zemích mají státní instituce silnější kapacitu. Současně je namístě

očekat, že vedle lepšího fungování státu na domácí úrovni by se jeho silnější institucionální kapacita měla projevit i v systematictějším plnění jeho informačních povinností v mezinárodních institucích.

DESKRIPTIVNÍ ANALÝZA

Následující empirická analýza se zaměřuje na podávání zpráv v rámci hlavních univerzálních smluv regulujících ochranu lidských práv. Sledované období pokrývá roky 2005 až 2015. Při sbírání empirických dat jsem ověřoval, zda by nebylo možné mezi analyzované smlouvy zahrnout kromě hlavních univerzálních smluv i další univerzální smlouvy. Jak shrnuje již výše zmíněná analýza, kterou provedla von Stein, kromě devíti hlavních univerzálních smluv existují ještě tři další univerzální smlouvy, které minimálně formálně ukládají smluvním stranám povinnost předkládat pravidelné implementační zprávy (von Stein 2018). Těmi jsou Mezinárodní úmluva proti apartheidu ve sportu (*International Convention against Apartheid in Sports*), Rámcová úmluva o kontrole tabáku (*Framework Convention on Tobacco Control*) a Úmluva proti diskriminaci ve vzdělání (*Convention against Discrimination in Education*). Při dohledávání dat týkajících se odevzdávání zpráv jsem nicméně zjistil, že tato data jsou v podstatě dostupná pouze pro hlavní univerzální smlouvy. Jedinou výjimku představuje Úmluva proti diskriminaci ve vzdělání. V rámci období analyzovaného v tomto textu však proběhly pouze dva cykly odevzdávání zpráv týkajících se této smlouvy. Celkově je tedy pro tuto smlouvu k dispozici příliš málo pozorování k tomu, aby mohla být začleněna do analýzy.

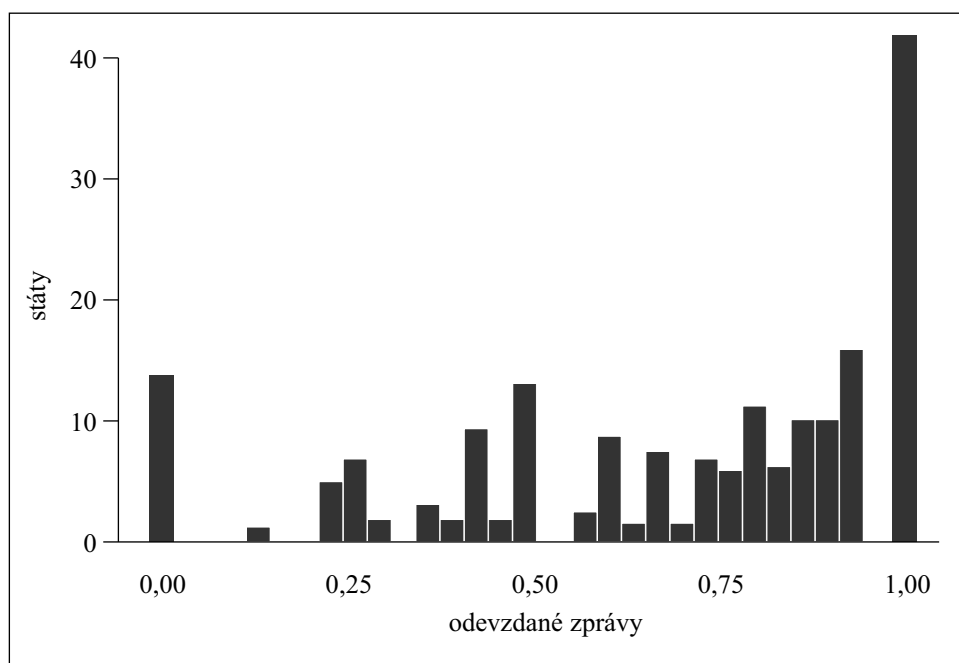
Kvůli dostupnosti dat se tedy předkládaná analýza soustředí na hlavní univerzální smlouvy. Celkem pokrývá sedm z devíti smluv, které patří do této kategorie. Konkrétně jde o následující smlouvy: CAT, CEDAW, CRC, CRPD, ICCPR, ICERD a ICESCR. Vynechány jsou tedy ICMW a CPED. Důvodem je opět malý počet pozorování. Pro každou z obou smluv bylo ve sledovaném období stanoveno méně než sto povinností odevzdat pravidelnou zprávu.⁶ V případě CRC analýza zahrnuje vedle zpráv vztahujících se ke smlouvě jako takové i zprávy odevzdávané v rámci dvou opčních protokolů, pro něž jsou data rovněž k dispozici. Jde o Opční protokol o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů (*Optional Protocol on the Involvement of Children in Armed Conflict – CRC-OP-AC*) a Opční protokol o prodeji dětí, dětské prostituci a dětské pornografii (*Optional Protocol on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography – CRC-OP-SC*).

Veškerá data k povinnostem odevzdat zprávy a odevzdaným zprávám pocházejí z databáze spravované Úřadem Vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR 2018c). Tato databáze obsahuje informace o konkrétních povinnostech odevzdat zprávu, které byly v minulosti uloženy jednotlivým státům v rámci všech hlavních univerzálních smluv. K tomu doplňuje informace o tom, zda byla zpráva odevzdána, a pokud ano, k jakému datu k odevzdání došlo. Pro analýzu předloženou v tomto textu bylo zvoleno časové období ohraničené roky 2005 a 2015. Cílem textu je provést vyváženou analýzu všech smluv, pro něž jsou dostupná data. Období deseti let se jeví jako vhodné, protože v tomto období by v případě většího počtu států mělo dojít k tomu, že budou mít povinnost odevzdat zprávu alespoň jednou u každé ze smluv. Pro některé ze smluv jsou v databázi dostupná data i pro starší období. Jde však pouze o některé ze smluv.

Ve sledovaném období let 2005–2015 bylo v rámci sedmi analyzovaných smluv a dvou do analýzy zahrnutých protokolů jejich smluvním stranám uloženo odevzdat pravidelnou zprávu celkem v 1671 případech. Tato povinnost byla alespoň jednou stanovena pro celkem 193 států. Jeden stát měl v rámci všech smluv ve sledovaném období odevzdat průměrně osm zpráv. Z toho plyne, že naše data pokrývají období, v němž měl zhruba každý stát připravit jednu zprávu pro každou smlouvu. Maximální a minimální počet zpráv, které měly jednotlivé státy plnit, se nicméně liší. Maximální počet zpráv, které měl jeden stát odevzdat v analyzovaném období, je dvacet. Naopak několika státům byla v daném období ve všech smlouvách dohromady stanovena pouze jedna povinnost předložit zprávu.

Deskriptivní část následující analýzy se zabývá jak odevzdáním zprávy, tak tím, kdy byla odevzdána. Odevzdání zprávy představuje základní pozorování týkající se splnění informační povinnosti. Jak však podrobně ukáže následná analýza, velký problém monitorovacího procesu v hlavních lidskoprávních smlouvách spočívá ve velmi opožděném předkládání zpráv. Proto dává smysl zaměřit se i na časový aspekt odevzdání. V následující analýze se naopak nebudeme zabývat obsahem zpráv, tedy jejich správností nebo úplností. Neodevzdávání zpráv nebo jejich opožděné dodávání jsou natolik závažnými problémy, že si zasluhují samostatnou pozornost. Povaha této problematiky je taková, že je potřeba se jí zabývat v rámci rozsáhlejších dat. Cílem tohoto textu je proto provést kvantitativní rozbor plnění informačních povinností, a tedy zahrnout co největší možný počet pozorování. Toto kvantitativní zaměření se do značné míry míjí s možnou obsahovou analýzou zpráv, která by musela být z důvodu velké časové náročnosti obsahové analýzy zaměřena v zásadě kvalitativně, na omezený počet případů. Problematicke obsahu zpráv se nicméně mohou věnovat další studie a doplnit tak zjištění prezentovaná v tomto textu.

Graf č. 1
Odevzdání na úrovni států

Zdroj: Autor.

Graf č. 1 přibližuje základní deskriptivní pozorování týkající se odevzdávání zpráv. Známořuje, kolik procent z předepsaných zpráv státy odevzdaly, tedy procentuální podíl předepsaných a odevzdaných zpráv. Jeden stát odevzdal v průměru 68 % zpráv.⁷ To ukazuje, že poměrně významný počet zpráv nebyl vůbec odevzdán. Míra plnění informačních povinností nicméně mezi státy výrazně kolísá. Jak ukazuje graf, zhruba čtvrtina států odevzdala dokonce všechny požadované zprávy (celkem 42 států). Naopak podobně velký počet zemí odevzdal méně než polovinu zpráv (celkem 47 zemí). Tabulka č. 1 pak znázorňuje procentuální podíl odevzdaných zpráv v rámci jednotlivých smluv. Z předložených dat vidíme, že napříč jednotlivými smlouvami se míra odevzdávání zpráv příliš neliší. Nejnížší úroveň dosahuje u CRPD (70 %) a na maximum se dostává v rámci CRC (86 %).

Tabulka č. 1
Odevzdání na úrovni smluv

Smlouva	Odevzdáno (%)	V termínu (%)	V termínu nebo do jednoho roku (%)
CAT	72	16	58
CEDAW	80	6	49
CRC	86	5	44
CRC-OP-AC	72	1	27
CRC-OP-SC	63	2	17
CRPD	70	8	33
ICCPR	78	5	31
ICERD	71	7	39
ICESCR	73	7	40
průměr	74	6	38

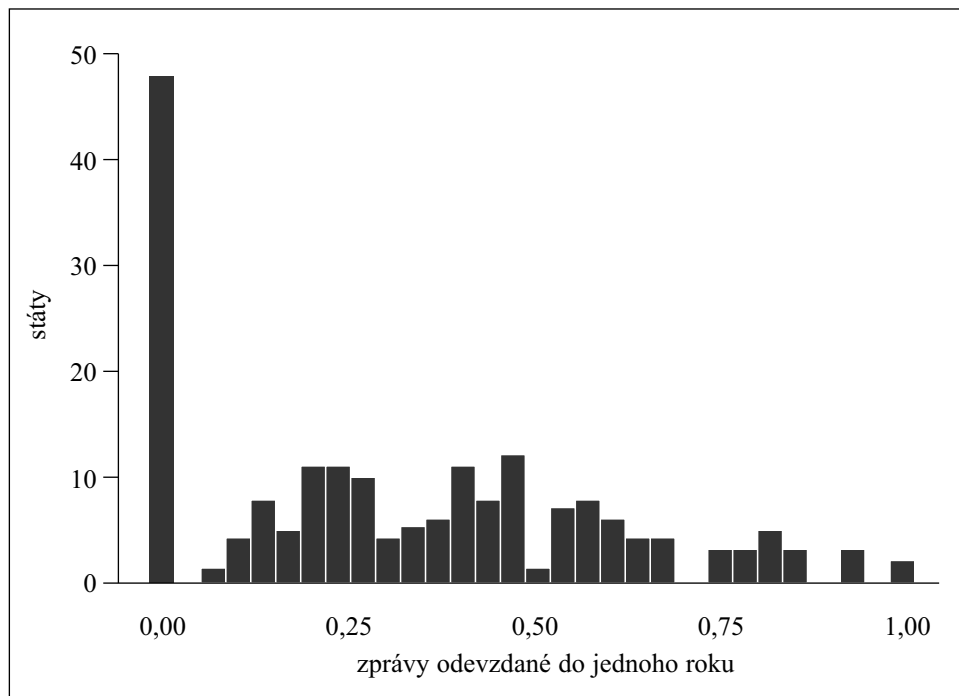
Zdroj: Autor.

Od průměrné hodnoty (76 %) se výrazněji odchyluje právě jen CRC, v rámci které plnění informačních povinností přesahuje o 10 % průměr. Zahrneme-li i dva opční protokoly k CRC, pak se naopak vyznačuje nejnižší mírou odevzdávání jeden z těchto protokolů, konkrétně CRC-OP-SC (63 %).

Přesuňme nyní pozornost k otázce, kdy jsou zprávy odevzdávány. Z provedené analýzy vyplývá obrovský kontrast mezi počtem zpráv, které jsou předloženy, a počtem zpráv předložených ve stanoveném termínu. Z 1671 požadovaných zpráv jich bylo ve stanoveném termínu předloženo jen 125, tedy pouhých 7 %. Toto zjištění potvrzuje konstatování, že většina zpráv týkajících se hlavních lidskoprávních smluv je odevzdávána s velkým zpožděním, objevující se v existující literatuře (LeBlanc – Huibregtse – Meister 2010; Zimmermann 2007). Počet zpráv dodaných včas je tak nízký, že vůbec není nutné mu dále věnovat pozornost jako relevantní analytické kategorii. Zajímavější je soustředit se namísto toho na odevzdávání zpráv v relativně krátké době po uplynutí termínu, kterou můžeme ohraničit jedním rokem po dané lhůtě. Naše data ukazují, že 686 zpráv bylo odevzdáno v termínu anebo alespoň do jednoho roku po jeho uplynutí (jde o 41 % z požadovaných zpráv). Průměrný podíl zpráv odevzdaných jedním státem alespoň do jednoho roku po uplynutí termínu činí 33 % (jde o podíl na celkovém počtu požadovaných zpráv). Více než 50 % předepsaných zpráv doručilo ve lhůtě kratší než jeden rok po uplynutí termínu celkem 49 států (viz graf č. 2). Naproti tomu 48 států nedodalo ve sledovaném období nikdy žádnou zprávu ve lhůtě kratší než jeden rok. Napříč jednotlivými smlouvami jsou rozdíly v množství zpráv dodaných do roka po termínu opět velmi nízké, s určitou výjimkou CAT (viz tabulku č. 1). Nicméně opční protokoly k CRC vykazují ve srovnání se smlouvami jako takovými malý podíl zpráv, které byly dodány ve lhůtě do jednoho roku.

Následující část deskriptivní analýzy se zaměřuje na srovnání toho, jak odevzdávají zprávy státy z různých světových regionů. Příslušnost k regionu představuje i jednu z nezávislých proměnných, jejichž vliv bude testován v následující části textu. Zde předkládám pouze základní, deskriptivní zhodnocení relevance této proměnné. Pro vymezení

Graf č. 2
Odevzdání v termínu nebo do jednoho roku po něm – úroveň států

Zdroj: Autor.

regionů zde poslouží schéma využívané Statistickým oddělením OSN (*United Nations Statistics Division – UNSD*). Jde o často používané schéma (UNSD 2019). Jeho výhodou je, že rozlišuje jak pět základních regionů, tak 22 subregionů. Umožňuje nám tedy sledovat jednání států jak na vysoce agregované, tak na nižší úrovni analýzy.

Tabulka č. 2 znázorňuje míru odevzdávání zpráv na úrovni pěti regionů v letech 2005–2015. Z obsažených údajů velmi zřetelně vyplývá, že z hlediska odevzdávání můžeme rozlišit tři skupiny regionů. První z nich představují dva regiony, které se vyznačují

Tabulka č. 2
Odevzdání na úrovni regionů

Region	Státy	Povinnosti	Odevzdáno (%)	Odevzdáno do jednoho roku (%)
Evropa	44	509	90	61
Asie	48	433	82	43
Amerika	35	283	72	34
Oceánie	16	73	72	43
Afrika	54	373	53	19

Zdroj: Autor.

nadprůměrnou mírou odevzdávání. Jde o Evropu (90 % splněných povinností) a v menší míře o Asii (82 %). Další dva regiony, představované Amerikou a Oceánií, se svými výsledky pohybují na úrovni průměrných hodnot odevzdávání. Země z obou regionů shodně odevzdávají 72 % zpráv (připomeňme, že jeden stát odevzdává v celosvětovém měřítku v průměru 68 % zpráv). Nakonec Afrika jako poslední z regionů vykazuje silně podprůměrný výsledek. Africké země odevzdaly ve sledovaném období pouze 53 % z očekávaných zpráv.

To, jak různé geografické skupiny států plní svoje informační povinnosti, můžeme dále sledovat na detailnější úrovni 22 subregionů. Tento pohled přináší tabulka č. 3. Obsažená

Tabulka č. 3
Odevzdání na úrovni subregionů

Region	Státy	Povinnosti	Odevzdáno (%)	Odevzdáno do jednoho roku (%)
Severní Amerika	2	24	100	55
Austrálie a Nový Zéland	2	31	97	75
Východní Asie	5	54	95	60
Severní Evropa	10	130	94	70
Východní Evropa	10	117	94	69
Střední Asie	5	63	89	67
Západní Evropa	9	114	89	63
Jižní Evropa	15	148	84	44
Jižní Amerika	12	121	81	39
Jižní Asie	9	72	81	34
Západní Asie	18	167	81	44
Polynésie	5	9	78	45
Střední Amerika	8	76	69	33
Jihovýchodní Asie	11	77	68	16
Severní Afrika	6	48	59	21
Východní Afrika	18	133	54	22
Západní Afrika	16	109	54	14
Melanésie	4	22	50	19
Střední Afrika	9	47	49	24
Karibik	13	62	47	18
Jižní Afrika	5	36	42	14
Mikronésie	5	11	37	0

Zdroj: Autor.

data výrazně doplňují předchozí pozorování, především pokud jde o regiony Ameriky a Oceánie. Jak bylo uvedeno výše, tyto regiony celkově vykazují průměrnou míru odevzdávání. Rozbor na úrovni subregionů však ukazuje na velké vnitřní rozdíly. Platí to především o Oceánii. Státy jednoho z jejích subregionů, jmenovitě subregionu Austrálie a Nový Zéland, splnily v analyzovaném období svou povinnost odevzdat zprávu téměř vždy. Naopak další dva subregiony představované Melanésii a Mikronésii dosahují výrazně podprůměrných hodnot. Podobně, ale v menší míře se plnění informačních povinností liší i v rámci regionu Amerika. Subregion Severní Amerika dosahuje na maximální možnou míru splnění povinností. Naopak výrazně podprůměrné je toto plnění v rámci Karibiku. Státy Jižní Ameriky a Střední Ameriky představují se svými průměrnými hodnotami typické země regionu Amerika.

Jako nejvíce homogenní lze z hlediska odevzdávání zpráv charakterizovat Evropu a Afriku. V žádném ze subregionů Evropy neklesá průměrný počet splněných povinností pod 80 %. Naopak žádný ze subregionů Afriky neodevzdal více než 60 % zpráv. S poměrně malým rozptylem hodnot se setkáváme i v rámci regionu Asie. Tyto hodnoty se pohybují mezi 95 % (východní Asie) a 68 % (jihovýchodní Asie).

EXPLANAČNÍ ANALÝZA

Testování explanačního potenciálu výše prezentovaných teoretických hypotéz se zaměří na dvě závislé proměnné. Ty budou měřeny na nejnižší úrovni pozorování, tedy na úrovni povinností státu odevzdat zprávu v konkrétním cyklu odevzdávání v daném roce. První ze závislých proměnných je *odevzdání*. Tato proměnná sleduje, zda stát splnil povinnost předložit zprávu v příslušném cyklu. Možné hodnoty *odevzdání* jsou tedy pouze 1 (zpráva byla odevzdána) a 0 (zpráva nebyla odevzdána). *Odevzdání v termínu* jako druhá závislá proměnná si všímá toho, zda byla zpráva dodána v termínu, případně v kratší lhůtě po jeho uplynutí. Může nabývat tří možných hodnot podle toho, zda zpráva byla dodána v termínu nebo do jednoho roku po jeho uplynutí, s větší časovou prodlevou, anebo nebyla dodána vůbec.

Pokud jde o měření nezávislých proměnných, v souladu s chápáním *demokracie* (hypotéza č. 1) jako proměnné, která je určena především institucionálními a procedurálními charakteristikami politického systému, využívám proměnnou *polity*, obsaženou v datech projektu *Polity IV* (Polity IV Project 2017). Alternativní měření *demokracie*, které provádím, vychází z pravidelného šetření *Freedom in the World* (Freedom House 2017). Toto šetření sleduje míru dodržování občanských a politických práv v jednotlivých zemích. Vedle proměnné *polity* se však standardně využívá i pro určení míry demokracie. Nabízí tedy možnost ověřit vztah mezi demokracií a odevzdáváním zpráv na základě odlišného měření demokracie. Data *Freedom House* dále pokrývají větší počet zemí (193 zemí) než data *Polity IV* (164 zemí).

Pro měření *administrativní kapacity* (hypotéza č. 2) využívám indikátor výkonnosti vlády (*government effectiveness indicator*) obsažený ve *Worldwide Governance Indicators* (Kaufmann – Kraay – Mastruzzi 2010). Na rozdíl od práce autorek Creamer a Simmons nelze v této analýze použít pro operacionalizaci administrativní kapacity přítomnost národní instituce pro uplatňování a ochranu lidských práv (Creamer – Simmons 2015). Ještě v osmdesátých letech 20. století existovaly tyto instituce jen v malém počtu zemí (Creamer – Simmons 2013). Jejich počet postupně narůstal a v současnosti se s nimi setkáváme již v převážené většině států. Tento faktor lze tedy použít jako proměnnou při analýze v dlouhodobém časovém úseku. V analyzovaném období 2005–2015 je však jeho vysvětlující potenciál vzhledem k takřka konstantnímu charakteru nízký.⁸ Do statistických modelů vždy vstupují použitá data týkající se *demokracie* a *administrativní kapacity* vztahující se k roku, kdy bylo požadováno odevzdání zprávy.

K operacionalizaci *členství v MO* (hypotéza č. 3) slouží počet mezinárodních organizací, jejichž je daný stát členem, a data z databáze *Correlates of War* (Pevehouse – Nordstrom –

Warnke 2004). Na rozdíl od indikátorů *demokracie a administrativní kapacita* jsou bohužel poslední data *Correlates of War* týkající se *členství v MO* dostupná pouze pro rok 2005. V celé analýze jsou tedy použita data vztahující se k tomuto roku.

Hodnoty proměnné *regionální odevzdání* (hypotéza č. 4) stanovují na základě průměrného počtu zpráv odevzdaných ve všech analyzovaných smlouvách v období let 2005–2015. Nejprve jsem spočítal pro každý z 22 subregionů určených podle schématu UNSD průměrný počet zpráv, které odevzdal stát v každém subregionu. Následně byla tato hodnota přiřazena všem státům z daného subregionu. Celkově tedy nabývá tato proměnná v datovém souboru 22 hodnot, které jsou distribuovány mezi státy podle jejich geografické příslušnosti. Obdobným způsobem jsem postupoval při konstrukci hodnot proměnné *regionální odevzdání do jednoho roku*. Jako alternativní indikátor obou proměnných používám průměrné hodnoty odevzdání v rámci pěti velkých regionů rozlišovaných UNSD. Stanovení hodnot napříč všemi smlouvami se jeví jako validnější řešení, než kdyby se hodnoty *regionálního odevzdání* určovaly samostatně pro jednotlivé smlouvy. Jak ukázala deskriptivní analýza, v míře odevzdávání existují napříč jednotlivými smlouvami určité rozdíly. Pokud bychom měřili hodnoty *regionálního odevzdání* pro jednotlivé smlouvy, zkreslovali bychom tyto hodnoty tím, že bychom do nich promítali nepozorované charakteristiky vztahující se k jednotlivým smlouvám. Stejně tak je lepší měřit *regionální odevzdání* napříč celým obdobím než pro jednotlivé roky. Každý rok totiž má své zprávy odevzdat v rámci dané smlouvy pouze malá část zemí z příslušného regionu. Pokud by se *regionální odevzdání* určovalo na bázi jednotlivých let, byly by jeho hodnoty zkresleny charakteristikami zemí, které měly v daném roce povinnost odevzdat zprávu.

Pokud jde o obě kontrolní proměnné, *ekonomické zdroje* jsou určeny velikostí národního HDP a *ekonomický rozvoj* vyplývá z podílu HDP na hlavu. Data pro měření obou těchto proměnných pocházejí z databáze Světové banky (Světová banka 2017). Do regresních modelů vstupují přirozené logaritmy hodnot obou proměnných. Pro stanovení hodnot v jednotlivých letech využívám v případě obou proměnných data vztahující se k roku, kdy mělo dojít k odevzdání zprávy. Základní deskriptivní parametry všech proměnných shrnuje tabulka P1 v online příloze textu.

Mezi hodnotami některých proměnných, které jsou předmětem této analýzy, existuje vyšší míra korelace. Před vytvářením statistických modelů jsem tedy nejprve změřil Pearsonovy párové korelační koeficienty proměnných (viz tabulku P2 v online příloze). V případě jednoho párového vztahu se hodnoty koeficientů výrazně blíží hodnotě 0,8. Jde o korelaci proměnných *administrativní kapacita* a *ekonomický rozvoj*. Uvedené dvojice proměnných proto nejsou zařazovány do regresních modelů současně. Pro ověření hodnot multikolinearity byly následně pro každý model logistické regrese spočítány hodnoty faktoru zvětšení rozptylu (*variance inflation factor* – VIF). Pro jednotlivé proměnné VIF v žádném z modelů nepřekračuje hodnotu 3, a pohybuje se tedy v rámci toho, co bývá obvykle chápáno jako tolerovatelné hodnoty (viz tabulku P3 v online příloze). Dále je třeba zohlednit, že jednotlivá pozorování nejsou zcela nezávislá, protože se vztahují ke konkrétním státům a smlouvám. Ve všech statistických modelech proto používám robustní směrodatné chyby klastrované podle států. Dále každý z modelů obsahuje i dummy proměnné pro každou ze smluv a každý z protokolů (s výjimkou jedné smlouvy).

Tabulka č. 4 prezentuje modely logistické regrese, které sledují jednání vztahující se k závislé proměnné *odevzdání*. Model č. 1 obsahuje všechny čtyři nezávislé proměnné, které testuje bez zahrnutí kontrolních proměnných. Model potvrzuje určitou míru platnosti tří ze čtyř testovaných hypotéz. Ukazuje, že tři proměnné, které mají statisticky významný vztah s *odevzdáním*, jsou *administrativní kapacita*, *členství v MO* a *regionální odevzdání*. Existuje nicméně podstatný rozdíl v dopadu *odevzdání* a dalších dvou proměnných, a to jak z hlediska statistické významnosti, tak z hlediska věcné významnosti. Zatímco *regionální odevzdání* je staticky významné na hladině 99,9 %, další dvě proměnné pouze na hladině 95 %. Podstatný je i rozdíl ve věcné významnosti. Nárůst o jednu

Tabulka č. 4
Logistické regresní modely

	Závislá proměnná: odevzdání				
	Model č. 1	Model č. 2	Model č. 3	Model č. 4	Model č. 5
Demokracie (P IV)	-0,017 (0,018)	-0,023 (0,020)	-0,004 (0,017)		-0,023 (0,021)
Demokracie (FH)				-0,027 (0,079)	
Administrativní kapacita	0,369* (0,145)	0,333* (0,159)		0,112 (0,169)	0,365* (0,163)
Členství v MO	0,012* (0,005)	0,013' (0,008)	0,013' (0,008)	0,011 (0,007)	0,017* (0,008)
Regionální odevzdání (subregiony)	5,249*** (0,639)	5,464*** (0,751)	6,255*** (0,823)	5,107*** (0,673)	
Regionální odevzdání (regiony)					5,398*** (0,793)
Ekonomické zdroje		-0,003 (0,086)	0,067 (0,095)	0,110 (0,088)	0,020 (0,083)
Ekonomický rozvoj			-0,082 (0,121)		
Dummy proměnné (smlouvy)	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Konstanta	-3,726*** (0,697)	-3,784* (1,645)	-5,479*** (1,442)	-6,189*** (1,809)	-4,564*** (1,628)
Počet pozorování	1 522	1 505	1 493	1 599	1 505
Log Lik.	-653,870	-639,536	-635,124	-710,266	-653,786
X2	309,126***	306,667***	304,463***	353,807***	278,167***
Nagelkerke R2	0,280	0,283	0,283	0,296	0,259

Poznámka: 'p < 0,05; *p < 0,01; **p < 0,001; ***p < 0,0001; v závorkách jsou uvedeny robustní směrodatné chyby klastrované podle států.

Zdroj: Autor.

směrodatnou odchylku v *regionálním odevzdání* zvyšuje hodnotu *odevzdání* jako závislé proměnné o 0,867 směrodatné odchylky (standardizované B koeficienty viz tabulku P4 v online příloze). Naproti tomu nárůst o jednu směrodatnou odchylku v dalších dvou proměnných zvyšují hodnotu *odevzdání* o 0,373 směrodatné odchylky (*administrativní kapacita*) a o 0,256 směrodatné odchylky (*členství v MO*). *Demokracie* jako čtvrtá z testovaných proměnných statisticky významná není.

V modelech č. 2 a č. 3 jsou do původního modelu postupně doplněny *ekonomické zdroje* a *ekonomický rozvoj* jako kontrolní proměnné. Tento krok nepřináší podstatnější změny oproti výsledkům modelu č. 1. I v těchto modelech si *regionální odevzdání* udržuje vysoké hodnoty statistické i věcné významnosti. Stejně tak zůstávají statisticky významné i *administrativní kapacita* a *členství v MO*. Ani jedna z obou kontrolních proměnných není statisticky významná. Připomeňme, že model č. 3 nezahrnuje *administrativní kapacitu* kvůli její silné korelaci s *ekonomickým rozvojem*.

V modelech č. 4 a 5 jsou kvůli ověření robustnosti výsledků použity alternativní indikátory pro *demokracii* a pro *regionální odevzdání*. Zatímco *demokracie* se v modelu č. 4 měří pomocí dat šetření *Freedom in the World*, hodnoty *regionálního odevzdání* se v modelu č. 5 kalkulují na bázi regionů UNSD (namísto subregionů, které byly použity jako základ pro měření v předchozích modelech). Oproti dosavadním modelům přináší tento postup jedno podstatné zjištění. Jestliže použijeme pro operacionalizaci *demokracie* data *Freedom House*, *administrativní kapacita* i *členství v MO* v následných modelech více-rozměrné regrese ztrácejí statistickou významnost a jejich věcná významnost se podstatně snižuje. Příčina může spočívat v tom, že data *Freedom House* pokrývají větší počet zemí než data *Polity IV*. Výsledky modelu č. 4, který používá data *Freedom House*, nelze nicméně označit za více validní. Data *Polity IV* totiž měří *demokracii* na základně jejich institucionálních charakteristik a komplexnějším způsobem. Z hlediska výsledků modelu č. 5 je podstatné i to, že na silnou vazbu mezi *regionálním odevzdáním* a *odevzdáním zpráv* jednotlivými státy nemá vliv to, jestli *regionální odevzdání* měříme na bázi subregionů, nebo regionů. V obou případech vykazuje silný vliv.

Pro testování vztahů mezi nezávislými proměnnými a proměnnou *odevzdání v termínu* využívám sadu modelů multinomické logistické regrese. Každý z těchto modelů posuzuje schopnost nezávislé proměnné vysvětlit 1) dodávání zprávy ve lhůtě nejpozději jeden rok po termínu a 2) nedodání zprávy, ve srovnání s dodáním zprávy více než jeden rok po termínu (základní kategorie pro srovnání). Z hlediska složení jednotlivých statistických modelů tato analýza replikuje výše prezentované modely vztahující se k závislé proměnné *odevzdání*.

Výsledky modelů multinomické logistické regrese shrnuje tabulka č. 5. Pro interpretaci působení testovaných proměnných je relevantní především první sada modelů. Tyto modely zkoumají, zda mají testované proměnné dopad na to, jestli stát odevzdá zprávu alespoň do jednoho roku od termínu, anebo ji odevzdá později. Tyto modely přinášejí dva základní výsledky. V prvé řadě potvrzují silnou vazbu mezi odevzdáváním zpráv a *regionálním odevzdáním*. Tato nezávislá proměnná dosahuje statistické významnosti ve všech použitých modelech. Dalším podstatným výsledkem je pak to, že *administrativní kapacita* a *členství v MO* nemají na *odevzdání v termínu* výraznější vliv. Zatímco vztah mezi nimi a *odevzdáním* vykazuje určitou míru statistické významnosti, pro jejich vztah s *odevzdáváním v termínu* to již neplatí. Stejně jako v případě *odevzdání*, ani v případě *odevzdání v termínu* se neprojevuje žádný vliv proměnné *demokracie*. Ani žádná z obou kontrolních proměnných není statisticky významná (s částečnou výjimkou proměnné *ekonomické zdroje* č. 5).

Pro ověření robustnosti výsledků jsem provedl několik dalších testů. Připomeňme, že částečné ověření robustnosti, založené na alternativních indikátorech pro měření některých proměnných, poskytly již výše představené modely č. 5 a č. 6. Při konstrukci dalších testů robustnosti jsem se soustředil na proměnnou *odevzdání*, a tedy na modely logistické

Tabulka č. 5
Modely multinomické logistické regrese

	Proměnná: odevzdání v termínu				
	Model č. 1	Model č. 2	Model č. 3	Model č. 4	Model č. 5
Odevzdání do jednoho roku vs. odevzdání později					
Demokracie (P IV)	-0,018 (0,016)	-0,014 (0,175)	-0,013 (0,018)		-0,014 (0,020)
Demokracie (FH)				-0,077 (0,070)	
Administrativní kapacita	0,074 (0,116)	0,044 (0,124)		0,100 (0,130)	0,183 (0,134)
Členství v MO	0,006 (0,004)	0,005 (0,006)	0,003 (0,006)	0,003 (0,006)	-0,003 (0,006)
Regionální odevzdání (subregiony)	3,271*** (0,538)	3,178*** (0,555)	3,106*** (0,591)	3,324*** (0,540)	
Regionální odevzdání (regiony)					2,107*** (0,637)
Ekonomické zdroje		0,054 (0,063)	0,049 (0,064)	0,044 (0,063)	0,126' (0,065)
Ekonomický rozvoj			0,050 (0,100)		
Dummy proměnné (smlouvy)	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Konstanta	-0,565 (0,449)	-1,643 (1,344)	-1,939 (1,181)	-1,276 (1,368)	-2,489' (1,430)

Tabulka č. 5 – pokračování

	Proměnná: odevzdání v termínu				
	Model č. 1	Model č. 2	Model č. 3	Model č. 4	Model č. 5
Nedodání vs. odevzdání později					
Demokracie (P IV)	0,004 (0,020)	-0,006 (0,022)	-0,010 (0,020)		0,017 (0,021)
Demokracie (FH)				-0,014 (0,080)	
Administrativní kapacita	-0,361* (0,150)	-0,298 (0,168)		-0,026 (0,168)	-0,226 (0,170)
Členství v MO	-0,010 (0,006)	0,006 (0,008)	-0,006 (0,008)	-0,006 (0,008)	-0,015* (0,008)
Regionální odevzdání (subregiony)	-2,910*** (0,623)	-2,918*** (0,663)	-3,508*** (0,697)	-2,772*** (0,588)	
Regionální odevzdání (regiony)					-4,164*** (0,829)
Ekonomické zdroje		-0,039 (0,081)	-0,114 (0,090)	-0,156* (0,082)	-0,007 (0,081)
Ekonomický rozvoj			0,080 (0,137)		
Dummy proměnné (smlouvy)	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Konstanta	2,236*** (0,596)	3,025 (1,646)	4,832*** (1,428)	5,828*** (1,748)	3,140* (1,656)
Počet pozorování	1522	1505	1493	1599	1505
Log Lik.	-1371,7	-1351,9	-1341,8	-1437,4	-1380,3
X2	500,57***	498,38***	493,13***	566,97***	441,66***
McFadden R2	0,154	0,155	0,155	0,164	0,137

Poznámka: *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001; v závorkách jsou uvedeny robustní směrodatné chyby klastrované podle států.

Zdroj: Autor.

regrese. Tyto dodatečné testy se zaměřují na ověření věcné významnosti nezávislých proměnných a na ověření platnosti jejich efektů na nižší úrovni analýzy, představované jednotlivými smlouvami a protokoly. Všechny testy robustnosti replikují výše představený model č. 3, který obsahuje všechny čtyři nezávislé proměnné a *ekonomické zdroje* jako kontrolní proměnnou, jakož i dummy proměnné pro všechny smlouvy a protokoly s výjimkou jediné smlouvy.

První sada testů robustnosti ověřuje věcnou významnost jednotlivých predátorů. Za tímto účelem modely simulují předpovídané a očekávané hodnoty s použitím softwaru Zelig (Choirat et al. 2007). Tato analýza potvrzuje, že výrazně největší věcnou významnost má proměnná *regionální odevzdání* (viz tabulku P5 v online příloze). Pokud se hodnota této proměnné zvýší z nejnižší na nejvyšší hodnotu, vzroste pravděpodobnost, že stát odevzdá zprávu, z 11 % na 96 %. Provedené simulace ukazují i na určitou, ovšem výrazně menší významnost *administrativní kapacity* a *členství v MO*. Změna z nejnižší na nejvyšší hodnotu *administrativní kapacity* vede ke zvýšení pravděpodobnosti odevzdání zprávy ze 79 % na 93 %. Stejná změna vede v případě *členství v MO* ke zvýšení pravděpodobnosti ze 78 % na 94 %.

Druhá sada testů robustnosti aplikuje model č. 3 na *odevzdání* v jednotlivých smlouvách. Tato analýza potvrzuje dosud představené výsledky (viz tabulku P6). *Regionální odevzdání* dosahuje statistické významnosti v rámci všech smluv, byť v některých případech na nižších hladinách (CRC, CRPD, a ICESCR). Naopak *administrativní kapacita* ani *členství v MO* na této nižší hladině analýzy ve většině případů statisticky významné nejsou. Celkově vedou testy robustnosti ke zjištění, že za plně prokázaný můžeme považovat pouze vliv proměnné *regionálním odevzdání*.

ZÁVĚR

Tento text nabídl analýzu podávání pravidelných národních zpráv v rámci univerzálních lidskoprávních smluv. Tyto zprávy sehrávají klíčovou roli v procesu monitorování implementace mezinárodních lidskoprávních závazků, protože jsou základem tohoto procesu. Přesto je dosavadní výzkum dané problematiky velmi omezený. Tento text přistoupil k dané problematice poměrně komplexním způsobem. V teoretické rovině vyšel z hypotéz, které odrážejí současné teoretické úvahy o účasti států v lidskoprávních smlouvách a o transparentnosti jejich jednání v rámci mezinárodní spolupráce obecně. V empirické rovině zahrnul data z posledního období dodávání zpráv ve všech hlavních univerzálních smlouvách, pro které existuje dostatečný počet pozorování.

Pokud jde o hlavní deskriptivní poznatky, text ukázal, že nedodávání zpráv, a zejména jejich opožděné dodávání, zůstává i v nejnovějším období problémem v rámci všech zkoumaných smluv. Na jednu stranu existuje poměrně značný počet států, které dodávají pravidelné zprávy vždy. Na druhou stranu značný počet zemí dodal ve zkoumaném období méně než polovinu požadovaných zpráv. V celkovém výsledku byly ve zkoumaném období předloženy zhruba tři čtvrtiny požadovaných zpráv. V určeném termínu jsou zprávy poskytnuty velice zřídka. I počet zemí, které předkládají své zprávy s méně než ročním zpožděním, je poměrně nízký. Značný počet pravidelných zpráv je dodáván se zpožděním větším než jeden rok. Celkově zjištění potvrzují, že existují velké rozdíly v tom, do jaké míry jednotlivé země svoji informační povinnost plní. Popsané vzorce jednání jsou přitom v zásadě obecně platné napříč všemi zkoumanými smlouvami. V tom, do jaké míry a kdy jsou zprávy poskytovány, existují mezi těmito smlouvami jen malé rozdíly.

Hlavní poznatky textu se týkají faktorů, jež mohou vysvětlit rozdílné plnění informační povinnosti napříč účastnickými stranami. Testování různých teoretických hypotéz poměrně jednoznačně ukazuje, že míru odevzdávání zpráv ovlivňuje především region, do něž příslušný stát patří. Ukazuje se tedy, že při vytváření a podávání zpráv mají země tendenci napodobovat chování dalších zemí daného regionu. Jak bylo vysvětleno v teoretické části textu, jedním z důvodů může být to, že státy často v podmínkách nejistoty ohledně

žádoucího jednání napodobují chování jiných států ze skupiny, do které z nějakého přirozeného důvodu patří. Svou roli může hrát i pragmatický zájem udržet dobré vztahy s dalšími zeměmi z regionu tím, že se daný stát řídí tamním zavedeným vzorcem chování. V neposlední řadě z vnějšího hlediska mohou být státy přirozeně hodnoceny na základě srovnání s jinými státy regionu. Mohou se tedy regionálním vzorcem chování řídit i proto, aby nezhoršily svou reputaci. Za stejně zajímavé zjištění můžeme považovat to, že na odevzdávání zpráv nemá vliv podpora státu mezinárodní spolupráci v lidskoprávní oblasti odvozená zde od míry demokratického charakteru států.

Určitou, byť relativně nižší relevancí z hlediska provedené analýzy mají i administrativní kapacita a míra integrace do světové společnosti vyjádřená členstvím v mezinárodních organizacích. Empirické testování neprokázalo, že by tyto faktory přímo ovlivňovaly délku zpoždění odevzdání zpráv. Přesto mají určitý přímý vliv na to, zda jsou vůbec odevzdány. Tento vliv je v relativním srovnání výrazně menší než váha regionální příslušnosti. Nelze nicméně přehlédnout skutečnost, že státy patřící do jednotlivých regionů sdílejí určitou minimální charakteristiku právě z hlediska své administrativní kapacity a mezinárodní integrace. V obecné rovině zjevně platí, že právě regiony, které dosahují vysoké míry dodržování povinnosti odevzdat zprávy, mají současně relativně vysoké průměrné hodnoty administrativní kapacity i členství v mezinárodních organizacích. Je tedy pravděpodobné, že oba faktory mohou ovlivnit obecnou míru podávání zpráv v jednotlivých regionech. Přesto platí, že jednání jednotlivých států je relativně více ovlivněno příslušností k jednotlivým regionům než konkrétní úrovní jejich administrativní kapacity a mírou jejich zastoupení v mezinárodních organizacích.

Předložený text se shoduje především se zjištěním, k němuž ve svém výzkumu došly Beth Simmons a Cosette Creamer, a sice že míru dodržování povinnosti odevzdávat zprávy ovlivňuje především regionální příslušnost státu (Creamer – Simmons 2015). Obě autorky zdůrazňují ve své práci především vliv tohoto faktoru, ale zkoumají přitom chování států pouze v rámci jedné smlouvy (CAT). Přínos analýzy provedené v tomto článku spočívá v tom, že potvrzuje platnost jejich zjištění, ale v širším vzorku všech univerzálních lidskoprávních smluv. Naopak slabší podporu nachází pro hlavní závěr kolektivu autorů vedeného Lawrenceem LeBlancem, podle něž se na míře odevzdávání zpráv podílí především národní administrativní kapacita (LeBlanc – Huijbregtse – Meister 2010). Jak bylo doloženo výše, tento faktor má relativně nižší váhu ve srovnání s regionální příslušností státu. Se závěry obou uvedených prací se zde prezentovaná zjištění shodují v tom, že na odevzdávání zpráv nemá vliv míra demokratičnosti státu.

Omezením předložené analýzy je to, že není schopna ověřit vliv zkoumaných faktorů v čase. Z uvedených důvodů se text zaměřil především na zahrnutí všech univerzálních lidskoprávních smluv, pro něž jsou k dispozici data o podávání zpráv. Zahrnutá pozorování nicméně pokrývají jen velmi omezenou časovou řadu jedné dekády. Použitá datová základna tedy neumožňuje posoudit, zda dlouhodobé výraznější změny demokratického charakteru států anebo jejich kapacit ovlivňují odevzdávání zpráv. Stejně tak neumožňují posoudit v čase vliv regionálního napodobování, jelikož úroveň dodržování povinností na regionální úrovni má v provedené analýze z nutných důvodů v rámci jednotlivých regionů konstantní hodnotu. Dalším logickým krokem ve výzkumu odevzdávání implementačních zpráv v univerzálních lidskoprávních režimech by tedy bylo ověření dostupnosti dat týkajících se starších období a jejich případné použití v další analýze. Budoucí výzkum by měl též věnovat systematictější pozornost obsahu zpráv.

¹ Univerzální lidskoprávní smlouvy jsou otevřeny k účasti všem suverénním státům. Tyto smlouvy jsou podrobněji popsány v první části textu.

² Těmito smlouvami jsou Mezinárodní úmluva o ochraně práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin a Mezinárodní úmluva pro ochranu osob před nuceným zmizením. Důvody pro nezahrnutí těchto dvou smluv jsou blíže objasněny ve třetí části textu.

- ³ Touto institucí je buď mezinárodní organizace, nebo mezinárodní režim. Mezinárodní režim se často definuje jako soubor zásad, norem, pravidel a rozhodovacích procedur pro danou oblast mezinárodní spolupráce (Krasner 1982).
- ⁴ K těmto smlouvám patří navíc ještě čtrnáct protokolů.
- ⁵ V rámci některých smluv může výbor požádat smluvní stranu o zprávu *ad hoc*, především pokud existuje podezření ze závažného porušování lidských práv.
- ⁶ Malý počet povinností odevzdat pravidelnou zprávu, který byl v letech 2005–2015 stanoven v rámci ICMW a CPED, je zjevně důsledkem toho, že tyto smlouvy dosud ratifikoval malý počet států. Pro všech sedm smluv začleněných do naší analýzy platí, že je v současnosti ratifikovalo více než 150 států. Naproti tomu jak ICMW, tak CPED dosud ratifikovalo méně než sto států. I tento fakt ospravedlňuje jejich vyřazení z provedené analýzy. Zatím jde o univerzální smlouvy spíše jen formálně, a nikoliv z hlediska skutečného rozsahu jejich smluvních stran.
- ⁷ Z 1671 požadovaných zpráv jich bylo odevzdáno 1256, což činí 75 %.
- ⁸ Creamer a Simmons navíc do své analýzy nezahrnuly datovou přílohu, z níž by data týkající se národních lidskoprávních institucí bylo možné získat.

Literatura

- Allison, Graham T. (1971): *Essence of Decision: Explaining the Cuban Missile Crisis*. Little, Brown and Company.
- Baldez, Lisa (2018): What's at Stake in the Treaty Reporting Process? Cuba and the United Nations' Convention on Women's Rights. *Global Discourse*, <<https://doi.org/10.1080/23269995.2018.1520009>>.
- Cole, Wade M. (2005): Sovereignty Relinquished? Explaining Commitment to the International Human Rights Covenants, 1966–1999. *American Sociological Review*, Vol. 70, s. 472–495, <<https://doi.org/10.1177/000312240507000306>>.
- Cole, Wade M. (2009): Hard and Soft Commitments to Human Rights Treaties, 1966–2000. *Sociological Forum*, Vol. 24, No. 3, s. 563–588, <<https://doi.org/10.1111/j.1573-7861.2009.01120.x>>.
- Cole, Wade M. (2015): Mind the Gap: State Capacity and the Implementation of Human Rights Treaties. *International Organization*, Vol. 69, No. 2, s. 405–441, <<https://doi.org/10.1017/S002081831400040X>>.
- Creamer, Cosette D. – Simmons, Beth (2013): Transparency at Home: How Well do Governments Share Human Rights Information with Citizens. In: Bianchi, Andrea – Peters, Anne (eds.): *Transparency in International Law*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 239–268.
- Creamer, Cosette D. – Simmons, Beth (2015): Ratification, Reporting, and Rights: Quality of Participation in the Convention Against Torture. *Human Rights Quarterly*, Vol. 37, No. 3, s. 579–608.
- Dai, Xinyuan (2002): Information Systems in Treaty Regimes. *World Politics*, Vol. 54, s. 405–436, <<https://doi.org/10.1353/wp.2002.0013>>.
- Doyle, Michael W. (1986): Liberalism and World Politics. *American Political Science Review*, Vol. 80, No. 4, s. 1151–1169, <<https://doi.org/10.1017/S0003055400185041>>.
- Florini, Ann (1996): The Evolution of International Norms. *International Studies Quarterly*, Vol. 40, No. 3, s. 363–389, <<https://doi.org/10.2307/2600716>>.
- Freedom House (2017): Freedom in the World 2017, <<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2017>>.
- Hanson, Jonathan K. – Sigman, Rachel (2013): Leviathan's Latent Dimensions: Measuring State Capacity for Comparative Political Research, <<https://ssrn.com/abstract=1899933>>.
- Hasenclever, Andreas – Mayer, Peter – Rittberger, Volker (1997): *Theories of International Regimes*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hathaway, Oona A. (2002): Do Human Rights Treaties Make a Difference? *The Yale Law Journal*, Vol. 111, s. 1935–2042.
- Hathaway, Oona A. (2007): Why Do Countries Commit to Human Rights Treaties? *Journal of Conflict Resolution*, Vol. 51, No. 4, s. 588–621.
- Hollyer, James R. – Rosendorff, Peter B. – Vreeland, James B. (2011): Democracy and Transparency. *The Journal of Politics*, Vol. 73, No. 4, s. 1191–1205.
- Chayes, Abram – Chayes, Antonia Handler (1995): *The New Sovereignty: Compliance with International Regulatory Agreements*. Cambridge – London: Harvard University Press.
- Choirat, Christine et al. (2017): Zelig: Everyone's Statistical Software, Version 5.0-15, <<http://ZeligProject.org>>.
- Jacobson, Harold K. – Brown Weiss, Edith (2000): Assessing the Record and Designing Strategies to Engage Countries. In: Brown Weiss, Edith – Jacobson, Harold K. (eds.): *Engaging countries: Strengthening compliance with international environmental accords*. Cambridge: MIT Press, s. 511–554.
- Jang, Yong Suk – Cho, Munseok – Drori, Gili S. (2014): National transparency: Global trends and national variations. *International Journal of Comparative Sociology*, Vol. 55, No. 2, s. 1–24, <<https://doi.org/10.1177/0020715214534949>>.
- Jo, Hyeran (2008): *Monitoring Compliance: The Design of Monitoring Institutions in International Cooperation*. University of Michigan PhD thesis.

- Joachim, Jutta – Reinalda, Bob – Verbeek, Bertjan (eds., 2007): *International Organizations and Implementation: Enforcers, Managers, Authorities?* London: Routledge.
- Keohane, Robert O. (1984): *After Hegemony: Cooperation and Discord in the World Political Economy*. Princeton: Princeton University Press.
- Keohane, Robert O. – Nye, Joseph S. (1977): *Power and Interdependence*. New York: Longman.
- Kaufmann, Daniel – Kray, Aart – Mastruzzi, Massimo (2010): The Worldwide Governance Indicators: Methodology and Analytical Issues. *World Bank Policy Research Working Paper*, No. 5430, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1682130>.
- Krasner, Stephen D. (1982): Structural Causes and Regime Consequences: Regimes as Intervening Variables. *International Organization*, Vol. 36, No. 2, s. 185–202, <<https://doi.org/10.1017/S0020818300018920>>.
- Krommendijk, Jasper (2015): The Domestic Effectiveness of International Human Rights Monitoring in Established Democracies: The Case of UN Human Rights Bodies. *Review of International Organizations*, Vol. 10, No. 4, s. 489–512.
- LeBlanc, Lawrence J. – Huijbregtse, Ada – Meister, Timothy (2010): Compliance with the reporting requirements of human rights conventions. *The International Journal of Human Rights*, Vol. 14, No. 5, s. 789–807.
- Maoz, Zeev – Russett, Bruce (1993): Normative and Structural Causes of Democratic Peace, 1946–1986. *The American Political Science Review*, Vol. 87, No. 3, s. 624–638, <<https://doi.org/10.2307/2938740>>.
- Meyer, John W. – Boli, John. – Thomas, George, M. et al. (1997): World Society and the Nation State. *American Journal of Sociology*, Vol. 103, No. 1, s. 144–181.
- Mitchell, Ronald B. (1998): Sources of Transparency: Information Systems in International Regimes. *International Studies Quarterly*, Vol. 42, No. 1, s. 109–130, <<https://doi.org/10.1111/0020-8833.00071>>.
- Panke, Diana (2012): Dwarfs in International Negotiations: How Small States Make Their Voices Heard. *Cambridge Review of International Affairs*, Vol. 25, No. 3, s. 313–328, <<https://doi.org/10.1080/09557571.2012.710590>>.
- Pevehouse, Jon C. – Nordstrom, Timothy – Warnke, Kevin (2004): The COW-2 International Organizations Dataset Version 2.0. *Conflict Management and Peace Science*, Vol. 21, No. 2, s. 101–119.
- Polity IV Project (2017): Political Regime Characteristics and Transitions, 1800–2017. Center for Systemic Peace, <<http://www.systemicpeace.org/polity/polity06.htm>>.
- Powell, Walter W. – DiMaggio, Paul J. (eds., 1991): *The New Institutionalism in Organizational Analysis*. Chicago: University of Chicago Press.
- Raustiala, Kal – Slaughter, Anne-Marie (2002): International Law, International Relations, and Compliance. In: Carlsnaes, Walter – Risse, Thomas – Simmons, Beth A. (eds.): *Handbook of International Relations*. New York: Sage, s. 538–558.
- Rittberger, Volker – Zangl, Bernhard (2006): *International Organization: Polity, Politics and Policies*. New York: Palgrave Macmillan.
- Savoia, Antonio – Sen, Kunal (2015): Measurement, Evolution, Determinants, and Consequences of State Capacity: a review of recent research. *Journal of Economic Surveys*, Vol. 29, No. 3, 441–458, <<https://doi.org/10.1111/joes.12065>>.
- Seibel, Kristan (2013): Verification Mechanisms in International Agreements, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2300055>.
- Simmons, Beth A. (2009): *Mobilizing for Human Rights: International Law in Domestic Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Scheinin, Martin (2007): The International Covenant on Civil and Political Rights. In: Ulfstein, Geir (ed.): *Making Treaties Work: Human Rights, Environment, and Arms Control*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 48–69.
- Světová banka (2017): World DataBank, <<http://data.worldbank.org/>>.
- UNTS (2018): The United Nations Treaty Series, <https://treaties.un.org/pages/Content.aspx?path=DB/UNTS/pageIntro_en.xml>.
- Victor, David G. – Raustiala, Kal – Skolnikoff, Eugene B. (1998): Introduction and Overview. In: Victor, David G. – Raustiala, Kal – Skolnikoff, Eugene B. (eds.): *The implementation and effectiveness of international environmental commitments: theory and practice*. Cambridge and London: the MIT Press, s. 1–46.
- von Stein, Jana (2016): Making Promises, Keeping Promises: Democracy, Ratification and Compliance in International Human Rights Law. *British Journal of Political Science*, Vol. 46, No. 3, s. 655–679, <<https://doi.org/10.1017/S0007123414000489>>.
- von Stein, Jana (2018): Exploring the Universe of UN Human Rights Agreements. *Journal of Conflict Resolution*, Vol. 62, No. 4, s. 871–899, <<https://doi.org/10.1177/0022002717721395>>.
- Vreeland, James Raymond (2008): Political Institutions and Human Rights: Why Dictatorships Enter into the United Nations Convention Against Torture. *International Organization*, Vol. 62, No. 1, s. 65–101, <<https://doi.org/10.1017/S002081830808003X>>.
- Wotipka, Christine Min – Tsutsui, Kiyoteru (2008): Global Human Rights and State Sovereignty: State Ratification of International Human Rights Treaties, 1965–2001, s. 724–754, <<https://doi.org/10.1111/j.1573-7861.2008.00092.x>>.
- Zimmermann, Anreas (2007): Dispute Resolution, Compliance Control and Enforcement in Human Rights Law. In: Ulfstein, Geir (ed.): *Making Treaties Work: Human Rights, Environment, and Arms Control*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 15–47.

Dokumenty

- ICCPR (1966): International Covenant on Civil and Political Rights, <<https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CCPR.aspx>>.
- OHCHR (2018a): The Major Universal Human Rights Instruments and the Mechanisms for their Implementation, <<https://www.ohchr.org/Documents/Publications/training9chapter2en.pdf>>.
- OHCHR (2018b): Universal Human Rights Instruments, <<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/UniversalHumanRightsInstruments.aspx>>.
- OHCHR (2018c): Deadlines for the Submission of Documentation, <https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/MasterCalendar.aspx>.
- UNSD (2019): Geographic regions, <<https://unstats.un.org/unsd/methodology/m49/>>.

Poznámka

Děkuji dvěma anonymním oponentům za cenné komentáře. Výzkum pro tento článek byl podpořen Grantovou agenturou ČR v rámci projektu GA15-12533S „Členské státy ve WTO: preference, dodržování závazků a monitorování“, a Univerzitou Karlovou v rámci projektu UNCE/HUM/028 „Pražské centrum pro výzkum míru“.